

TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT TP.HCM
KHOA LUẬT HÀNH CHÍNH – TỔ BỘ MÔN LÝ LUẬN

TÀI LIỆU HƯỚNG DẪN HỌC TẬP MÔN HỌC LÝ LUẬN VỀ NHÀ NƯỚC

GIẢNG VIÊN

THS. LÊ VIỆT TUẤN

TÀI LIỆU CỦA CÁ NHÂN BIÊN SOẠN CHỈ PHỤC VỤ CÁC LỚP
DO TÔI TRỰC TIẾP GIẢNG DẠY
NGHIÊM CẤM SAO CHÉP KHÔNG NHĂM MỤC ĐÍCH HỌC TẬP

TP.HCM – 08/2008

NHẬP MÔN LÝ LUẬN

1. THÔNG TIN CHUNG

- *Tên môn học*: Lý luận về Nhà nước – *số tiết*: 45 tiết.
- *Đối tượng*: sinh viên chương trình cử nhân tại trường ĐH Luật Tp.HCM.
- *Giảng viên phụ trách*: ThS. Lê Việt Tuấn – Giảng viên Tổ Bộ môn Lý luận, Khoa Luật Hành chính, Trường ĐH Luật Tp. HCM.
- + Web: WWW.LVTLAW.COM
- + Email 1: lvtuan@lvtlaw.com
- + Email 2: lvtuan@hcmulaw.edu.vn
- + Yahoo!ID: tuan_leviet

2. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

- *Mục đích*: giới thiệu tổng quát giúp người học biết được Lý luận chung Nhà nước là học điều gì và học như thế nào?
- *Yêu cầu*: người học cần nắm được 3 vấn đề sau đây
  - + Xác định được vị trí, vai trò của môn học trong hệ thống khoa học pháp lý.
  - + Tìm hiểu đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu của môn học.
  - + Tìm hiểu phương pháp nghiên cứu của môn học.

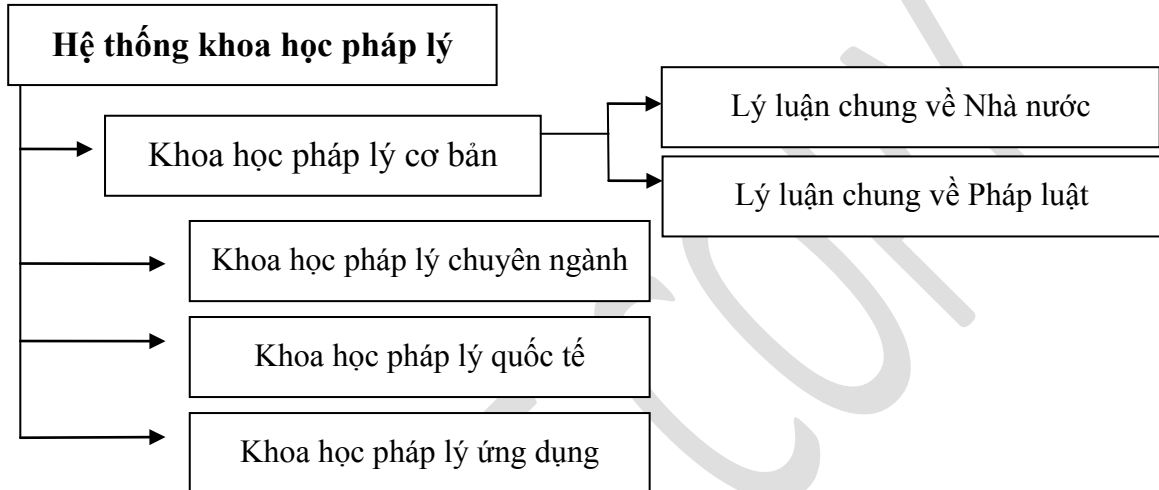
3. TÀI LIỆU THAM KHẢO

- ĐH Luật Hà Nội, Giáo trình Lý luận về Nhà nước và Pháp luật, NXB CAND, Hà Nội 2004.
- Khoa Luật – ĐH Quốc gia Hà Nội, NXB ĐHQGHN, Giáo trình Lý luận chung về Nhà nước và Pháp luật, Hà Nội 2005.
- Khoa Luật Hành chính – ĐH Luật Tp.HCM, Tập bài giảng Lý luận chung về Nhà nước và Pháp luật, Tp.HCM 2008.

4. ĐỀ CƯƠNG NỘI DUNG

4.1. VI TRÍ CỦA MÔN HỌC

- Khoa học pháp lý: là hệ thống toàn diện, đầy đủ các tri thức về nhà nước và pháp luật, được thể hiện ở tổng hợp những khái niệm, phạm trù, quan điểm, nguyên tắc, những quy luật về sự xuất hiện, tồn tại và phát triển của nhà nước và pháp luật.
- Vị trí của môn học trong hệ thống khoa học pháp lý:

- Lý luận về Nhà nước là một khoa học độc lập trong hệ thống khoa học pháp lý.

4.2. ĐỐI TƯỢNG NGHIÊN CỨU CỦA MÔN HỌC

Lý luận chung về Nhà nước không nghiên cứu mọi vấn đề về nhà nước, mà chỉ dừng lại nghiên cứu một cách toàn diện những vấn đề chung nhất, khái quát nhất, thuộc về bản chất và có tính quy luật về nhà nước.

- Những quy luật cơ bản và đặc thù về sự hình thành, tồn tại, phát triển của nhà nước.
- Những vấn đề cơ bản, bao quát nhất của đời sống nhà nước.
- Hệ thống các khái niệm cơ bản về nhà nước (có tính chất chung cho cả hệ thống khoa học pháp lý).

❖ Đặc trưng cơ bản:

- Những vấn đề cơ bản nhất, chung nhất, có tính chất bao quát toàn diện và có hệ thống.
- Thường có mối liên quan đến các ngành khoa học pháp lý khác. Cơ sở giúp các ngành khoa học pháp lý khác giải quyết những “vướng mắc”.
- Mang tính định hướng đối với các ngành khoa học pháp lý khác. Sự thay đổi lý luận có thể sẽ kéo theo sự thay đổi ở các ngành khoa học pháp lý khác.

Lý luận chung về Nhà nước là hệ thống toàn diện các tri thức cơ bản nhất, chung nhất, có tính quy luật về nhà nước được thể hiện qua các học thuyết, tư tưởng, quan điểm, quan

niệm, nguyên lý, quy luật, phạm trù, khái niệm về nhà nước và các mối liên hệ cơ bản giữa nhà nước với các hiện tượng khác trong xã hội.

4.3. MỐI QUAN HỆ CỦA MÔN HỌC

4.3.1. Trong hệ thống khoa học xã hội

- Lý luận và Triết học: mối quan hệ giữa cái chung và cái riêng
  - + sử dụng những phạm trù, khái niệm cơ bản của triết học
  - + kết quả nghiên cứu của môn học là cơ sở cho việc nghiên cứu triết học
  - + lý luận là thực tiễn ứng dụng sinh động của các tri thức triết học
- Lý luận và Kinh tế chính trị học:
  - + lý luận nghiên cứu yếu tố thượng tầng và KTCTH nghiên cứu hạ tầng cơ sở
  - + những qui luật, kiến thức của môn Kinh tế chính trị học là cơ sở để có thể nhận thức, giải thích
- Lý luận và lịch sử:
  - + Cung cấp “chứng cứ” khách quan cho lý luận
  - + Đặt ra những vấn đề buộc lý luận giải thích, là những bài học, kinh nghiệm quý báu

4.3.2. Trong hệ thống các khoa học pháp lý

- Lý luận là khoa học pháp lý cơ sở có tính phương pháp luận.
  - + Trang bị tri thức cơ bản, khái niệm pháp lý cơ bản;
  - + Đặt trong một tổng thể chung của đời sống nhà nước và pháp luật;
- Khoa học pháp lý khác là “thực nghiệm” kiểm chứng của lý luận.

4.4. CHƯƠNG TRÌNH MÔN HỌC LÝ LUẬN CHUNG VỀ NHÀ NƯỚC

Trong chương trình môn học Lý luận chung về Nhà nước tại trường Đại học Luật Tp.HCM, người học sẽ được cung cấp những kiến thức cơ bản sau đây:

Nội dung chương trình	Tổng số tiết	Thuyết giảng	Thảo luận
Bài 0: Nhập môn	3 tiết	3 tiết	
Bài 1: Nguồn gốc nhà nước	3 tiết	9 tiết	6 tiết
Bài 2: Bản chất nhà nước	9 tiết		
Bài 3: Kiểu nhà nước	3 tiết		
Bài 4: Chức năng nhà nước	3 tiết	6 tiết	3 tiết
Bài 5: Bộ máy nhà nước	6 tiết		
Bài 6: Hình thức nhà nước	6 tiết	6 tiết	3 tiết

Bài 7: Nhà nước trong HTCT	3 tiết		
Bài 8: Nhà nước XHCN	3 tiết	3 tiết	3 tiết
Bài 9: Nhà nước pháp quyền	3 tiết		
Hệ thống môn học	3 tiết		3 tiết
Tổng	45	27	18

4.5. PHƯƠNG PHÁP LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

4.5.1. Phương pháp luận

Là:

- là cơ sở xuất phát điểm để tiếp cận đối tượng
- là quan điểm chỉ đạo (chỉ phối) quá trình nhận thức, thực tiễn pháp lý
- là hệ thống các nguyên tắc, phạm trù tạo thành phương pháp nhận thức các hiện tượng pháp lý

Bao gồm:

- Triết học duy vật, hệ tư tưởng lý luận là chủ nghĩa Mác-Lênin.
- Chủ nghĩa duy vật biện chứng.
- Chủ nghĩa duy vật lịch sử.
- Tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chính sách của Đảng Cộng sản.
- Những tư tưởng pháp lý tiên bộ vì sự phát triển của con người.

Những yêu cầu cơ bản:

- Xem xét trong mối quan hệ với cơ sở kinh tế, văn hóa và xã hội
- Xem xét cần đặt trong những hoàn cảnh, điều kiện lịch sử khách quan của xã hội

4.5.2. Phương pháp nghiên cứu

- Trừu tượng khoa học;
- Phân tích và tổng hợp, Qui nạp và diễn dịch;
- Thống kê, Hệ thống, So sánh và Xã hội học,...

Đặc biệt Lý luận chung về nhà nước là môn học chú trọng nhiều đến tính hợp lý, phù hợp trong những lý lẽ lập luận của người học về các vấn đề pháp lý được đặt ra. Những lý lẽ lập luận ấy không dừng lại ở những quy định pháp luật mà người học được biết, mà quan trọng hơn hết vẫn là “luận làm sao có lý”, đây cũng là điểm rất khác so với các môn học luật thực định.

4.5.3. Phương pháp học

Giờ thuyết giảng, người dạy sẽ hướng đến việc trình bày khái quát nội dung của toàn bài và đi vào giải quyết những vấn đề có tính then chốt, cơ bản. Điều đó cũng đòi hỏi *người học phải tự đọc trước giáo trình và tài liệu tham khảo* được giới thiệu cho từng bài trong Tài liệu hướng dẫn học tập này. Dù rằng đây là giờ thuyết giảng nhưng Tôi vẫn khuyến khích người học đặt các câu hỏi về các vấn đề chưa rõ khi đọc tài liệu, các vấn đề người học còn thắc mắc liên quan đến bài học.

Giờ thảo luận, người học sẽ đóng vai trò trung tâm thông qua việc học nhóm. Các nhóm sẽ thực hiện việc học theo hướng dẫn của người dạy. Giờ thảo luận sẽ dùng để người học kiểm tra kiến thức thông qua các câu hỏi trắc nghiệm đầu giờ; thảo luận nhóm các câu hỏi do người dạy đưa ra; trao đổi và tranh luận với các bạn, các nhóm khác theo các vấn đề mà giáo viên định hướng; thuyết trình trước lớp.

Việc đọc ghi truyền thống không được áp dụng trong cả giờ thuyết giảng và thảo luận. Tôi đòi hỏi sự tích cực ở người học, kiến thức môn học được truyền đạt không chỉ từ các buổi thuyết giảng, mà đặc biệt trong các buổi thảo luận sẽ là cơ hội để người học rèn luyện các kỹ năng cần thiết, tiếp nhận và chia sẻ kiến thức với các bạn học, trao đổi và tranh luận khoa học với người dạy.

MỘT SỐ VIỆC QUAN TRỌNG CẦN THỰC HIỆN

❖ ĐỐI VỚI GIỜ THUYẾT GIẢNG

- Mỗi người học bắt buộc phải mua (hoặc mượn từ Thư viện) Giáo trình, Tập bài giảng. Không thể học nếu không có tài liệu tham khảo.
- *Đọc trước nội dung từng bài* trước mỗi giờ thuyết giảng, nêu lên các thắc mắc vào đầu mỗi buổi học nếu có.

❖ ĐỐI VỚI GIỜ THẢO LUẬN

- Hình thành nhóm học tập, lập danh sách và nộp giáo viên. Cụ thể như sau:
  - + Việc chia nhóm do người học tự quyết định, *mỗi nhóm từ 6 đến 8 người* (không cho phép dưới 6 và trên 8 người). Mỗi nhóm tự bầu ra một nhóm trưởng, tự hình thành nội quy của nhóm nếu xét thấy cần thiết.
  - + Sau khi hình thành nhóm, các nhóm liên hệ lớp trưởng lấy *Danh sách nhóm* để điền vào để nộp cho giáo viên phụ trách lớp. Danh sách nhóm phải hoàn chỉnh và nộp cho giáo viên vào đầu buổi thảo luận đầu tiên của môn học.
- Chuẩn bị các câu hỏi thảo luận, bài tập, bài thuyết trình và công việc khác (tùy thuộc vào yêu cầu của người dạy theo từng bài) trước mỗi giờ thảo luận.

❖ YÊU CẦU ĐỐI VỚI BÀI TIỂU LUẬN, THUYẾT TRÌNH

- Bài tiểu luận: mỗi nhóm phải nộp một Bài tiểu luận trước khi kết thúc buổi cuối cùng của môn học, nộp bản đánh máy hoặc email trực tiếp cho giáo viên; từ 1000 đến 1500 từ.
- Bài thuyết trình: theo lịch giáo viên ấn định sau khi trao đổi với nhóm thuyết trình, thời gian thuyết trình của nhóm là 10 đến 15 phút (chỉ phải nộp cho giáo viên file powerpoint hoặc bản tóm tắt bài thuyết trình).
- Về nội dung Bài tiểu luận và Bài thuyết trình: đề tài theo nội dung Câu hỏi tiểu luận, thuyết trình trong tập tài liệu này (nếu chọn đề tài khác phải được sự đồng ý của giáo viên).

❖ KIỂM TRA VÀ ĐÁNH GIÁ¹

- Điểm quá trình của mỗi người học được căn cứ trên:

---

¹ Trong trường hợp có sự thay đổi, giáo viên sẽ thông báo cho người học trên lớp, hoặc cho lớp trưởng.

- + Hiệu quả làm việc của nhóm: thảo luận giải quyết các câu hỏi nhận định, kết quả trắc nghiệm, câu hỏi và các vấn đề nhóm đặt ra trước lớp và giáo viên.
  - + Kết quả bài tiểu luận, bài thuyết trình của nhóm.
  - + Kết quả bài kiểm tra của mỗi người học.
  - + Thái độ tích cực trong học tập của mỗi người học.
  - + Tham gia và chuyên cần (chỉ làm căn cứ trừ điểm).
- Thi hết môn:
- + Hình thức: thi viết, được sử dụng tài liệu.
  - + Dạng câu hỏi: trắc nghiệm, nhận định, tự luận và trình bày quan điểm.

